

MEMORANDUM

Premiile în domeniul Drepturilor Omului 2015

Consiliul pentru Premiile din domeniul Drepturilor Omului 2015 este format din Evghenii Goloșceapov (PNUD), Lucreția Ciurea (UN Women), Antonina Volkova (ONG "Vesta", Comrat), Dmitrii Kuzuk (ONG „Lumea Șanselor Egale”, Bender), Mânstrăle Dahlström (Ambasada Suediei) și Anja Jahn Gunther (Ambasada Suediei). Acesta s-a convocat de două ori în noiembrie 2015 și a desfășurat consultări suplimentare prin e-mail.

În procesul de luare a deciziilor privind premiile, Consiliul a examinat formularele de nominalizare detaliate, și a consultat îndeaproape Comitetul Tehnic de experți format din Artiom Zavadovski, Ecaterina Balan, Igor Meriacre, Petru Macovei și Aliona Marchkova. La propunerea nominalizărilor către Consiliu, Comitetul Tehnic s-a bazat pe propria experiență, precum și pe o serie de nominalizări primite din partea publicului larg, ca urmare a invitațiilor deschise de desemnare a persoanelor, grupurilor sau instituțiilor meritorii.

Consiliul a lucrat în baza unui Regulament și criterii stabilite în acesta, precum și prin elaborarea abordărilor bazate pe motivarea/justificarea și lucrul Consiliilor anterioare pentru Premiile din domeniul Drepturilor Omului.

Consiliul a luat deciziile incluse în prezentul Memorandum prin consens, după cum urmează:

I. În baza informației prezentate de către Comitetul Tehnic, precum și în baza deliberărilor proprii și informației independente disponibile, Consiliul a luat decizii în favoarea premierii persoanelor, instituțiilor și grupurilor enumerate mai jos:¹

1) **Alianța INFONET**, de asemenea cunoscută ca Alianța Centrelor Comunitare pentru Acces la Informație și Instruire (ACCAII), **pentru promovarea unei abordări inovatoare și incluzive pentru asigurarea dreptului persoanelor cu dizabilități de a participa la alegeri.**

2) **„Floare de Cireș”, o întreprindere socială, pentru promovarea dreptului persoanelor cu dizabilități la muncă și viață independentă.**

3) **“Inițiativa Pozitivă”, o rețea de organizații pentru persoanele care trăiesc cu HIV, pentru sensibilizarea publicului și sporirea vizibilității persoanelor care trăiesc cu HIV.**

4) **Oleg Brega**, un activist civic și candidat independent la alegerile parlamentare din 2014, **pentru promovarea activă a transparenței și promovarea dreptului de a fi ales independent, inclusiv pentru grupurile sub-reprezentate.**

5) **Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității**, o instituție autonomă de stat, **pentru atitudinea pro-activă și angajamentul de a lupta împotriva discriminării și creșterea gradului de conștientizare publică despre egalitate.**

¹ Următoarele Premii în domeniul Drepturilor Omului sunt făcute ne-ierarhic și fără referință la vreo categorie.

6) **Asociația Comunitară Locală “Sângerei Noi”, o ONG comunitară din Sângerei Noi, pentru depunerea eforturilor active în implementarea unei abordări bazate pe drepturile omului față de dezvoltarea comunității.**

II. Justificările și informația detaliată pentru fiecare premiu aparte sunt incluse în Anexa de mai jos și urmează să fie făcută publică după cum este prezentată.

III. Întru recunoașterea prin Mențiune Onorabilă și Certificat conex de Recunoaștere a lucrului efectuat de către Nata Scobioală, un activist civic și apărător al drepturilor omului, pentru angajamentul extraordinar de căutare a justiției pentru cei care au nevoie de aceasta, dând voce celor fără voce și activitatea umanitară.

Informația detaliată privind candidații nominalizați pentru Premiile din domeniul Drepturilor Omului:

1) **Alianța INFONET** (<http://www.infonet.md/>), de asemenea, cunoscută sub numele de Alianță a Centrelor Comunitare de Acces la Informație și Instruire (ACCAII), este o organizație non-guvernamentală înființată în 2007 prin consimțământul liber a 47 de centre comunitare de acces la informație și instruire, care, prin prisma accesului la informații, au subliniat potențialul uman al comunităților rurale ca un promotor activ al dezvoltării comunitare.

În 2014–2015, **Alianța INFONET** s-a axat pe evidențierea problemelor/barierelor care nu permit persoanelor cu dizabilități să-și exercite dreptul la vot în alegerile parlamentare naționale din 2014 și alegerile locale din 2015 și a elaborat strategii/soluții pentru a asigura faptul că acest drept este respectat prin implementarea a două² proiecte menite să promoveze accesul persoanelor cu dizabilități la vot individual, independent, direct și secret. **Alianța INFONET** a asigurat faptul că persoanele cu dizabilități locomotorii, vizuale și auditive au putut să participe în alegerile parlamentare din 2014 și alegerile locale din 2015 în mod activ făcând secțiile de votare din Republica Moldova accesibile pentru aceștia. Această activitate a inclus: 1) cursuri de instruire și activități de ridicare a nivelului de conștientizare privind participarea la procesele de votare pentru persoanele cu dizabilități³, 2) oferirea unui serviciu de deplasare cu taxiul pentru persoanele cu dizabilități din Chișinău în ziua alegerilor, 3) includerea persoanelor cu dizabilități în lista observatorilor electorali⁴ (17 persoane cu dizabilități locomotorii, 2 persoane cu dizabilități auditive și o persoană Romă cu dizabilități) acreditați de către Comisia Electorală Centrală, 4) evaluarea a 265 de secții de votare cu privire la accesibilitatea lor pentru persoanele cu diverse dizabilități și includerea celor accesibile în Harta Accesibilității⁵ și elaborarea hărții secțiilor de votare din Republica Moldova și de peste hotare⁶, 5) elaborarea și producerea a 75 „buletine de vot inclusive” (un plic din plastic cu găuri special tăiate în rândul numelui fiecărui candidat astfel încât persoanele cu deficiențe de vedere să-și poată exprima votul său în mod independent) care au fost distribuite în 57 secții de votare selectate împreună cu Societatea Orbilor din Moldova, 6) imprimarea a 50 de exemplare ale Ghidului alegătorului în alfabetul Braille (care mai târziu au fost distribuite între birourile filialelor Societății Orbilor din Moldova), 7) activități de sensibilizare a publicului larg și a politicienilor⁷, 8) includerea a 2 persoane cu dizabilități auditive în lista observatorilor electorali în secțiile de votare unde majoritatea persoanelor cu dizabilități auditive, de obicei, votează, și 9) oferirea a doi interpreți în limbajul mimico-gestual pentru Comisia Electorală Centrală, care au interpretat anunțurile rezultatelor votării⁸.

Pentru alegerile locale care au avut loc în Republica Moldova în iunie 2015, **Alianța INFONET**, pe lângă cele menționate mai sus, de asemenea: 1) a organizat Centrul de Informare a persoanelor cu

² <http://www.infonet.md/?p=937> și <http://www.infonet.md/?p=1004>

³ <https://www.youtube.com/watch?v=UTQmqJVGiPE&feature=youtu.be>

⁴ <http://www.cec.md/files/files/Alegeri%20Parlamentare%2030%20noiembrie%202014/Observatori/nationali/MOTIVATIE.pdf>

⁵ <http://motivatie.md/harta-accesibilitate/>

⁶ <http://www.cicde.md/index.php?pag=news&id=1063&rid=807&l=ro>

⁷ <http://www.press-release.md/?go=pr&n=61>

⁸ <http://trm.md/ro/electorala-2014/premiera-la-alegeri-cec-asigura-traducerea-in-limbaj-mimico-gestual/>

Dizabilități Auditive, 2) a editat Ghidul alegătorului din 2015 în alfabetul Braille, 3) a desfășurat un curs de instruire privind modul de organizare a emisiunilor live în limbajul semnelor pentru cameramanii TV, și 3) a elaborat pachetul de informații „Standardele de Accesibilitate”, care a fost distribuit către 932 unități administrativ-teritoriale (localități) din Republica Moldova.

Efectuând activitățile menționate mai sus, **Alianța INFONET** a permis persoanelor cu dizabilități vizuale să voteze pentru prima dată în istoria Republicii Moldova cu un „buletin de vot incluziv” (plic-șablon). Această inițiativă a fost pilotată în timpul alegerilor parlamentare din 2014. A avut un succes atât de mare, încât pentru alegerile locale din 2015, Comisia Electorală Centrală a produs „buletine de vot inclusive” pe cont propriu, ceea ce a permis persoanelor cu dizabilități vizuale să-și exercite dreptul la vot din nou.

Un alt succes remarcabil al **Alianței INFONET** poate fi considerat includerea a 17 observatori electorali cu dizabilități în lista observatorilor electorali acreditați de către Comisia Electorală Centrală. Observatorii au monitorizat procesul electoral și recursurile făcute de alegătorii cu dizabilități din diferite localități ale Republicii Moldova, precum și au analizat necesitățile sale proprii în timpul procesului electoral. În timpul procesului de vot, mai mult de 250 de secții de votare din diferite regiuni ale Republicii Moldova au fost evaluate cu privire la accesibilitatea lor și datele obținute au fost introduse în Harta Accesibilității.

2) **Întreprinderea socială „Floare de Cireș”** (<http://www.floaredecires.org/>), o societate cu răspundere limitată cu statut de întreprindere socială specializată în furnizarea de servicii de catering a fost fondată în 2012 de către organizația neguvernamentală „Eco-Răzeni” (<https://ecorazeni.wordpress.com/>) din satul Răzeni, raionul Ialoveni.

„**Floare de Cireș**” este prima întreprindere socială ecologică care oferă servicii de catering în Republica Moldova. Acesta oferă locuri de muncă și venituri constante pentru 7 bărbați și femei cu diferite dizabilități, inclusiv dizabilități intelectuale, într-un mediu sigur de muncă și social, astfel permițându-le să crească profesional, precum și să-și consolideze încrederea în sine și să dobândească abilități de lider. Valorile **Florii de Cireș** sunt dezvoltarea comunitară, contribuția la o societate incluzivă prin integrarea socială a persoanele marginalizate, ocuparea forței de muncă și utilizarea produselor ecologice, precum și educarea comunității. La fondarea sa, ca prima activitate, „**Floare de Cireș**” a deschis o cantină socială, care a oferit mâncare pentru 24 de persoane social vulnerabile, inclusiv persoane în etate din satul Răzeni. În septembrie 2013, și-a lansat serviciul său de catering.

Întreprindere socială „Floare de Cireș” menține un program extins de formare profesională, care mobilizează persoanele cu dizabilități și consolidează abilitățile acestora în domeniul alimentației publice. Ca angajați, aceștia învață să gătească și să servească alimente clienților astfel dezvoltând încrederea în sine și abilitățile de a deveni lideri în familiile și comunitățile lor. Acest program are drept scop consolidarea incluziunii sociale a tinerilor cu dizabilități prin facilitarea accesului acestora la servicii sociale inovatoare, oferind posibilitatea de a-și exercita viața lor și abilitățile de lucru, combaterea excluziunii, care implică părinți și asigurarea sustenabilității intervențiilor incluziunii sociale.

În 2015, „Floare de Cireș” a început să partajeze și să multiplice practicile sale bune, pe care le-a dezvoltat în ultimii trei ani, printr-un program de formare la locul de muncă și a susținut angajarea în câmpul muncii a persoanelor cu dizabilități. Programul este conceput pentru persoanele cu dizabilități în vârstă de 18-35 ani din diverse localități ale Republicii Moldova, care sunt motivați să dobândească cunoștințe, aptitudini și experiență ca asistenți de bucătari, persoane care spală vasele, chelneri/chelnerițe și lucrători ai serelor⁹. Stagiarii beneficiază de bursă, materiale de curs, cazare gratuită și acoperirea cheltuielilor de transport. Programul include sesiuni de dezvoltare a abilităților de viață independentă, orientare în carieră, asistență în găsirea unui loc de muncă și sprijin în primele 12 luni de muncă.

„Floare de Cireș” oferă tinerilor cu dizabilități sprijin la angajare în câmpul muncii, ceea ce duce la schimbarea mentalității angajatorilor și al tinerilor cu dizabilități, care altfel duc lipsă de experiență de lucru și s-ar putea să nu fi gândit vreodată să obțină un loc de muncă, precum și schimbarea mentalității comunității în general.¹⁰

3) “Inițiativa Pozitivă”, <http://positivepeople.md/>, este o asociație înregistrată în Republica Moldova în luna octombrie 2011, reprezentând o rețea a organizațiilor cu o experiență bogată în domeniul HIV/SIDA și anti-drog¹¹ din Republica Moldova, care se focusează pe populația cheie cu un nivel de risc înalt. Rețeaua a fost fondată de către trei organizații comunitare: „Viața Nouă”, Centrul Regional pentru Politici Comunitare și „Mamele pentru Viață”, care fac parte din Consiliul Administrativ al rețelei. Rețeaua este condusă de persoane care trăiesc cu HIV, utilizatori de droguri în remisie stabilă și femei seropozitive și persoane afectate direct de această epidemie. La nivel de țară, reprezentarea regională a rețelei este asigurată de către ONG-le partenere ale acesteia: “TDV Bălți” (Tinerii pentru Dreptul la Viață), “Credința Nord” (Bălți), Centrul Comunitar pentru Utilizatorii de Droguri „Pas cu Pas” (Cahul), “Speranța Vieții” (Cahul), Centrul “Zdorovoe Budusheye” (Tiraspol), și “Miloserdie” (Bender).

Încă de la înființare, organizația a luptat necontenit și cu mare determinare pentru drepturile persoanelor care trăiesc cu sau care sunt afectate de HIV și populația cheie. Organizația are în primul rând și a indicat primordial că e dedicată să atingă cel mai bun mediu posibil pentru comunitățile afectate și organizațiile care oferă servicii pentru aceștia. Datorită unei abordări inovatoare, profesionalismului, curajului și vizibilității sporite, ei au reușit să obțină rezultate semnificative.

Metodele pe care le aplică asociația în activitatea sa includ campanii de advocacy pentru promovarea și protejarea persoanelor care trăiesc cu HIV și interesele și drepturile comunităților afectate la nivel politic, pentru asigurarea angajamentului și implicării politice, pentru asigurarea accesului universal la prevenire, tratament, îngrijire și suport, precum și pentru îmbunătățirea calității vieții atât din perspectivă medicală cât și socială.

În toate activitățile sale asociația a solicitat de la reprezentanții statului răspunsuri clare cu privire la preluarea de către stat a unei părți din responsabilitate pentru finanțarea tratamentului și suportului pentru persoanele care trăiesc cu HIV, precum și servicii de prevenire. În plus, este o voce puternică a comunității în diferite instituții decizionale și consultative, precum Mecanismul de Coordonare pe

⁹ <https://ecorazeni.wordpress.com/2015/05/25/programul-de-instruire-la-locul-de-munca-si-angajarea-asistata-a-persoanelor-cu-dizabilitati/>

¹⁰ <https://www.youtube.com/watch?v=vZs746xcVOU>

¹¹ <http://www.europalibera.org/media/video/27093150.html>

Țară și Delegațiile Comunităților la Consiliul Fondului Global. **„Inițiativa Pozitivă”**, de asemenea, a demonstrat că aceasta nu face nici-un pas înapoi în fața dificultăților și angajații organizațiilor și voluntarii vorbesc din numele persoanelor care trăiesc cu HIV și populația cheie vulnerabilă la HIV, de multe ori cu riscul de a se confrunța cu stigmatizarea ei înșiși. Adicional, aceștia nu fug de subiectele sensibile politic cum ar fi toleranța față de persoanele care suferă de abuz de droguri sau utilizarea neadecvată a fondurilor publice pentru întruniri și forumuri, precum și prin intermediul mass-media. De la înființarea organizației, aceasta a ajuns la o serie de rezultate importante, care au un impact semnificativ asupra vieților persoanelor care trăiesc cu HIV și populația cheie cu un nivel mai mare de risc: a făcut lobby pentru finanțarea sustenabilă a tratamentului HIV și serviciilor conexe de asistență. Punctul de plecare a fost că, în viitor, statul va trebui să își asume responsabilitatea pentru aceste servicii de salvare a vieții, inclusiv extinderea acoperirii acestora. Asociația a fost direct implicată și a contribuit la testarea rapidă HIV și consiliere implementate de ONG-urile din Republica Moldova. Acest lucru face testarea mai accesibilă pentru populația cea mai vulnerabilă, și prin urmare, pentru cei care trăiesc cu HIV dar care nu știu că statutul lor poate fi identificat astfel încât să primească tratament de salvare a vieții. **„Inițiativa Pozitivă”** a implementat o serie de activități care vizează consolidarea capacităților organizațiilor care oferă servicii pentru persoanele care trăiesc cu HIV și populația cheie cu un nivel mai mare de risc, oferind ajutor pentru sute de oameni în mod direct. Spre exemplu, organizația a introdus managementul de caz ca metodă de lucru cu clienții programului de terapie de substituție cu opiacee, a oferit instruire reprezentanților ONG-urilor în advocacy și lobby și a sporit capacitățile ONG-urilor în termeni de planificare și management, precum și a desfășurat instruire în comunicare și advocacy. Toate aceste activități au servit la îmbunătățirea serviciilor oferite persoanelor care trăiesc cu HIV și populației cheie cu un risc mai mare. Asociația a fost una dintre forțele motrice ale unui plan de acțiune pentru îmbunătățirea inițierii și elaborării serviciilor de terapie de substituție cu opiacee. Aceasta a participat, de asemenea, în mod activ în procesul de consultări privind elaborarea Programului National HIV/SIDA.

În 2014-2015, **„Inițiativa Pozitivă”** a implementat o serie de campanii de mare amploare, inovative, ajungând la mii de oameni cu un mesaj despre toleranță, anti-discriminare și implicare a comunității. În special, de remarcat este impactul pe care organizația l-a avut prin mass-media tradițională și nouă, prin campaniile generatoare de o acoperire mare mass-media și interacțiunea pe rețelele sociale, precum Facebook.

1. Astfel, în luna August 2014, **„Inițiativa Pozitivă”** a lansat o campanie de caritate în curs de desfășurare, „Faptele bune au culoare”, care tindea să culeagă fonduri pentru prevenirea HIV/SIDA prin donații alocate de 15 întreprinderi diferite (restaurante, cafenele, magazine, saloane de frumusețe și alte servicii) care au transferat 8% din prețul anumitor bunuri și servicii procurate de la oameni obișnuiți în scopuri caritabile¹².

2. Cu ocazia Zilei Mondiale SIDA, **„Inițiativa Pozitivă”** a desfășurat o campanie de panouri publicitare, „O generație fără SIDA începe de la mine” cu participarea persoanelor publice și a oamenilor de afaceri, a organizat un concert rock cu același titlu cu participarea trupelor CUIBUL, Zdob și Zdub și a Darei, Ambasadorul Panglicii Roșii în Republica Moldova¹³, precum și a realizat campania „O Generație fără SIDA” cu umbrele roșii care erau agățate în ferestrele magazinelor din Shopping MallDova (Chișinău)¹⁴.

¹² <http://positivepeople.md/iarkii-tvet-dobrogo-dela-polgoda-spustia/>

¹³ <http://positivepeople.md/pokolenie-bez-spida-nacinaetsia-s-menia/>

¹⁴ <http://positivepeople.md/magazini-odejdi-za-pokolenie-bez-spida/>

3. Cu ocazia Zilei Internaționale Zero Discriminare, sărbătorită la data de 1 martie, **„Inițiativa Pozitivă”** a desfășurat o campanie online pe Facebook cu scopul sensibilizării opiniei publice despre discriminare împotriva persoanelor care trăiesc cu HIV¹⁵.

4. În aprilie – mai 2015, pentru prima dată în istoria Republicii Moldova, **„Inițiativa Pozitivă”** a realizat o campanie social națională **„Statutul meu NU este un Secret”**¹⁶ dedicată Zilei Mondiale de Comemorare a victimelor SIDA, care a inclus o serie de activități desfășurate de această rețea și partenerii săi din Chișinău, Bălți, Tiraspol, Cahul, Bender, Râbnița, Comrat, Florești, Soroca și Ungheni. Una dintre cele mai îndrăznețe activități ale campaniei a fost campania națională de panouri publicitare **„Statutul meu NU este un Secret”** cu participarea a nouă persoane (4 femei și 5 bărbați) care trăiesc cu HIV (5 persoane din Moldova și 4 persoane din Ucraina) care în public își dezvăluie statutul lor HIV¹⁷. Campania de panouri publicitare urbane a fost desfășurată în Chișinău, Bălți, Tiraspol, Cahul, Comrat, Tighina și Râbnița și s-a bucurat de o acoperire vastă în mass-media¹⁸ (aproximativ 70 rapoarte media).

5. În iunie 2015, **„Inițiativa Pozitivă”** a organizat discuții publice și alte activități comunitare cu ocazia Zilei Internaționale contra Abuzului și Traficului Illicit de Droguri¹⁹ care au avut loc în Chișinău, Bălți, Cahul, Florești și alte localități ale Republicii Moldova.

6. Directorul organizației **„Viața Nouă”**, Ruslan Poverga, și directorul organizației **„Mamele pentru viață”**, Irina Poverga (ambele organizații sunt membri fondatori ai **„Inițiativei Pozitive”**), care de fapt reprezintă un cuplu care trăiesc cu HIV au fost eroii unui scurt documentar la Radio Europa Libera²⁰. Ambii au participat public ca persoane care trăiesc cu HIV în campania de panouri publicitare a **„Inițiativei Pozitive”** astfel oferind o față oamenilor care trăiesc cu HIV/SIDA în Republica Moldova, care a adus o valoare adăugată luptei în curs de desfășurare cu stigmatizarea și discriminarea persoanelor care trăiesc cu HIV/SIDA.

4) **Oleg Brega** este un activist civic, jurnalist și regizor independent cu o experiență de 15 ani de activism stradal și în domeniul justiției, libertății la întrunire, libertății de exprimare, transparenței și a drepturilor fundamentale ale omului pentru diferite grupuri de persoane vulnerabile. El este co-fondator al agenției alternative de media online www.curaj.tv.

În 2014, **Oleg Brega** a decis să provoace paradigma parlamentară existentă și legislația electorală actuală prin participarea la alegerile parlamentare naționale din 30 noiembrie 2014 ca un candidat independent, ne-afiliat la nici-o organizație sau grup de putere. Codul Electoral actual al Republicii Moldova este restrictiv și excesiv cu privire la candidații independenți non-afiliați, setând pragul de 2% de voturi. În istoria Republicii Moldova, nici-un candidat independent nu a reușit să asigure suficiente voturi pentru a trece peste pragul de 2%. Adițional, sistemul politic și electoral din

¹⁵ <http://positivepeople.md/zero-discrimination/>

¹⁶ <http://positivepeople.md/koncepcia/>

¹⁷ <http://positivepeople.md/moi-status-ne-secert/>

¹⁸ <http://positivepeople.md/ro/moi-status-ne-secert/>

¹⁹ <http://positivepeople.md/httpwp-mep4fsdp-2ao/>

²⁰ <http://www.europalibera.org/media/video/27013301.html>

Republica Moldova în mod consecvent au produs o sub-reprezentare severă în pozițiile alese pentru multe grupuri vulnerabile și/sau minoritare din Republica Moldova.

În septembrie-octombrie 2014, stând în fața oficiului central al Poștei Moldovei din Chișinău de la ora 9 până la ora 19.00 aproape în fiecare zi, **Oleg Brega** a reușit să colecteze 2.200 de semnături în sprijinul candidaturii sale. În timp ce colecta semnăturile, în sprijinul candidaturii sale în centrul Chișinăului în septembrie-octombrie 2014, Oleg a desfășurat o campanie de mobilizare și de sensibilizare a publicului larg, îi încuraja pe alții să-și exercite dreptul lor de a fi aleși în mod independent și a atras atenția publicului la defectele în legislația și practicile electorale din Republica Moldova, care limitează dreptul unora de a fi aleși în mod independent. Colectând un număr suficient de semnături în sprijinul candidaturii sale proprii, **Oleg Brega** i-a ajutat și pe alți cetățeni, care doreau să fie înregistrați în calitate de candidați independenți, pentru colectarea semnăturilor în centrul orașului Chișinău.

Adițional la acest fapt, **Oleg Brega** a fost unicul candidat la alegerile parlamentare a cărui program²¹ și campanie electorală promova o abordare bazată pe drepturile omului față de problemele urgente sociale, politice și economice și modificările propuse la legislația și practicile restrictive în domeniile de libertate a presei și transparența mass-media, libertatea la întruniri, serviciul militar, asigurarea sănătății, legislația electorală și reprezentarea de gen în procesul decizional din perspectiva drepturilor omului.

În timpul alegerilor locale generale din 2015, **Oleg Brega** a promovat în mod activ, inclusiv prin intermediul mass-mediilor sociale, candidații independenți - inclusiv din grupurile vulnerabile – în Consiliul Municipal Chișinău.

În timpul alegerilor parlamentare din 2014, **Oleg Brega** a primit mai multe voturi decât a primit în medie un singur parlamentar care a fost ales în Parlament pe listele partidelor politice. După ce a primit 0,88% (14,085 voturi) din toate voturile exprimate, **Oleg Brega** nu a câștigat un loc în Parlamentul Republicii Moldova ne-reușind să treacă pragul de 2% pentru candidații independenți.

5) Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității (pe scurt Consiliul Egalității), www.egalitate.md, este o instituție de stat autonomă creată în 2013 în baza Legii din 2012 privind asigurarea egalității pentru prevenirea și eliminarea discriminării, asigurând egalitatea de șanse și creșterea gradului de conștientizare publică privind discriminarea. Fiind o instituție nouă și revoluționară națională privind drepturile omului, Consiliul Egalității și-a început literalmente activitatea de la zero. În pofida acestui context, în 2014-2015, Consiliul Egalității s-a poziționat ca o instituție lider și cea mai vizibilă instituție de stat privind drepturile omului.

Consiliul Egalității examinează plângeri privind pretinse cazuri de discriminare pe motive de rasă, culoarea pielii, naționalitate, etnie, limbă, religie sau credință, sex, vârstă, dizabilitate, opinie, afiliere politică, orientare sexuală, origine socială, proprietate, starea sănătății, statutul HIV/SIDA și altele prezentate de către rezidenți sau persoane juridice din Republica Moldova. Fiind lipsiți de dreptul de a impune sancțiuni directe față de autorii discriminării, după cum se menționa inițial în proiectul de

²¹ <http://www.e-democracy.md/files/elections/parliamentary2014/electoral-program-oleg-brega-2014-ro.pdf>

lege privind activitatea Consiliului, Consiliul Egalității tinde să asigure justiție victimelor discriminării militând (prin emiterea recomandărilor pentru autori) și reprezentându-le în instanțele de judecată. În pofida provocărilor și obstacolelor, Consiliul Egalității a reușit să obțină rezultate considerabile.

În perioada de raportare, Consiliul Egalității a examinat și a emis decizii importante și strategice cu privire la plângerile individuale și colective de discriminare și incitare la discriminare cu privire la o mare varietate de autori variind de la companii comerciale, agenții mass-media, funcționari publici, instituții de stat și private, clerici, instanțe de judecată, primarul Chișinăului și instituții guvernamentale de nivel înalt, precum Ministerul Educației și Ministerul Afacerilor Interne. În 2014, Consiliul Egalității a emis 65 de decizii cu privire la 89 plângeri. Analiza majorității deciziilor emise indică faptul că majoritatea plângerilor admise se refereau la discriminare în accesul la bunuri și servicii (40%). Restul deciziilor au fost în cazuri de discriminare în domeniul ocupării forței de muncă, acces la justiție și educație. În primele opt luni ale anului 2015, Consiliul a examinat 94 plângeri privind discriminarea.

În 2014, Consiliul Egalității a examinat 10 legi și acte normative care conțin prevederi discriminatorii în domeniile de protecție socială, sănătate, educație și accesul la bunuri și servicii a persoanelor cu dizabilități. De asemenea, acesta a elaborat și transmis autorităților publice 11 opinii privind conținutul proiectelor de legi și regulamente cu recomandările necesare pentru a le aduce în conformitate cu normele de non-discriminare. În 2014, Consiliul Egalității a emis un număr de recomandări referitoare la discriminare reprezentanților autorităților publice și sectorului privat, precum și a elaborat 33 de rapoarte privind rezultatele monitorizării gradului de implementare a acestora. În prima jumătate a anului 2015, Consiliul Egalității a examinat 8 proiecte de legi și regulamente din punct de vedere a non-discriminării în domeniul protecției sociale, educației, dreptului la vot pentru persoanele cu dizabilități mintale, libertatea de credință, religie și opinie.

În vederea prevenirii discriminării, Consiliul Egalității a efectuat o serie de activități de informare și de sensibilizare pentru publicul larg cu privire la discriminare și a vizitat aproape toate centrele raionale din partea de nord a Republicii Moldova. Această abordare este din nou o practică foarte pozitivă în contextul instituțional guvernamental din Republica Moldova.

Acesta a realizat, de asemenea, 27 de activități de instruire privind prevenirea și eliminarea discriminării în 2014, și 31 instruirii pentru judecători, procurori, personalul din autoritățile publice locale, societatea civilă și reprezentanții mass-media - în prima jumătate a anului 2015. O atenție deosebită a fost acordată instruirii reprezentanților autorităților publice, organelor de drept, sectorului privat și societății civile.

În 2014-2015, Consiliul Egalității a abordat un număr de plângeri de motive de discriminare „dificile” la nivel național, cum ar fi dezabilitatea mintală, după rasă, etnie, religie, limbă, gen, stare civilă, orientare sexuală, etc. În ceea ce privește aceste motive, Consiliul Egalității, de fapt, a stabilit un nou cadru de orientare și de referință pentru țară. Acesta a luat o poziție foarte pro-activă privind cazurile de discriminare, adesea autosesizându-se în situații critice (de 12 ori în 2014), aceasta fiind o practică foarte pozitivă în contextul instituțional guvernamental din Republica Moldova.

6) **Asociația Comunitară Locală „Sângerei Noi”** este un ONG comunitară locală cu sediul în satul Sângerei Noi (raionul Sângerei) și a fost creată la 18 mai 2014. Scopul său principal este dezvoltarea comunitară prin mobilizarea comunității în jurul diverselor probleme sociale, a abilitării și abordării

bazate pe drepturile omului. ONG a fost creată în rezultatul unui proces de abilitare treptată a localnicilor celor mai vulnerabili la încălcările drepturilor omului și discriminare, adică de către titularii de drepturi de sine stătător exercitându-și drepturile primare privind alegerile și deciziile privind viața lor. În pofida faptului că este o organizație nou înființată, „**Asociația Comunitară Locală „Sângereii Noi”**” a obținut deja rezultate considerabile în acest sens.

ONG-ul a fost implicat activ în elaborarea strategiei locale și procesele de planificare priorităților bazate pe drepturile omului și egalitate de gen. Aceasta a luat inițiativa în elaborarea și implementarea proiectelor de dezvoltare comunitară, formulându-le într-o manieră de pro-egalitate și bazate pe drepturi și care tind să abordeze necesitățile primare aferente drepturilor celor mai vulnerabili membri ai comunității. Astfel, la momentul acesta, a elaborat și este în proces de implementare a mai multor proiecte de acest fel orientate spre comunitate cu implicarea populației locale, inclusiv a femeilor, persoanelor în etate și persoanele cu dizabilități. Spre exemplu, „**Asociația Comunitară Locală „Sângereii Noi”**” a lansat o serie de modele de incluziune socială pentru persoanele în etate, unul dintre ele fiind un serviciu de spălătorie și de socializare pentru cei mai în vârstă membri ai comunității, majoritatea cărora locuiesc singuri.

Satul Sângereii Noi (inclusiv satul Marinești din apropiere) este o casă pentru aproximativ 844 persoane în etate, 700 dintre ei sunt femei și 144 sunt bărbați. Din numărul total de persoane în etate, 94 sunt cu dizabilități. Conform datelor disponibile, aproximativ 150 de persoane în etate trăiesc în sărăcie. Aproximativ 20% dintre ei nu au familii și astfel locuiesc singuri, prin urmare nu beneficiază de nici-un serviciu de îngrijire. Cele mai multe dintre persoanele în etate și persoanele cu dizabilități nu au acces la apă și nu au posibilitate de a avea grijă de sine și nu pot să-și spele hainele și lenjeria lor, care constituie aspecte esențiale ale traiului și a socializării cu demnitate. Participarea persoanelor în etate la procesele de luare a deciziilor la nivel local a fost extrem de mică, fapt care a făcut reprezentarea lor în consiliul local ne semnificativă.

La data de 3 aprilie 2015, **Asociația Comunitară Locală "Sângereii Noi"** a deschis un serviciu de spălare a rufelor în comunitate, numit „La Varvara”, care deservește persoanele în etate din satul Sângereii Noi, satul Marinești și alte comune mai mici din vecinătate. Acesta este situat în subsolul casei locale de cultură, o construcție unde se întrunesc tradițional sătenii. Trei camere la subsol au fost oferite de administrația locală din Sângereii Noi. Pe lângă oferirea serviciilor de spălătorie, **Asociația Comunitară Locală „Sângereii Noi”** oferă spațiu și activități comunitare care vizează consolidarea persoanelor în etate, care le permite nu doar să-și spele hainele dar și le asigură un confort de nivel elementar și un trai mai decent, și de asemenea oferă o oportunitate de socializare și petrecere a timpului lor liber.

Asociația Comunitară Locală „Sângereii Noi” a implicat, de asemenea, comunitățile locale de tineret și voluntari care ajută persoanele în etate din localitate. Astfel, persoanele în etate din satul Marinești au beneficiat de serviciul de spălătorie locală prin intermediul asistenților sociali locali și 10 elevi locali de școală și liceu care au acceptat să aducă săptămânal persoanelor în etate hainele la și de la spălătorie. În prezent, 130 de persoane în etate din satul Sângereii Noi (110 femei și 20 bărbați) și 17 persoane în etate din satul Marinești (14 femei și 3 bărbați) beneficiază de acest serviciu. Pentru asigurarea accesului la serviciul de spălătorie pentru persoanele cu mobilitate redusă, inclusiv persoanele în etate din satul Marinești și alte localități din apropiere, **Asociația Comunitară Locală „Sângereii Noi”** a implicat lucrătorii sociali locali, care folosesc serviciul de transport gratuit oferit de către administrația publică locală și tineretul local.

Pe lângă serviciul de spălătorie, **“Asociația Comunitară Locală “Sângereii Noi”** a creat 1) un club de jocuri de masă unde persoanele în etate pot juca șah, dame și domino, 2) un club de cinema, 3) un club de discuții "Sfatul Bătrânilor", unde persoanele în etate poartă discuții care au loc în consiliul satului și discută despre diverse probleme sociale, 4) un club de lectură și o bibliotecă mobilă, 5) un spațiu pentru adunări comunitare tradiționale, 6) și un club de meșteșugărit unde persoanele în etate, tineretul și voluntarii sunt implicați în activități de producție de artizanat.

Sfatul Bătrânilor participă activ în procesul de monitorizare a proiectelor **Asociației Comunitare Locale “Sângereii Noi”**, elaborează rapoarte adresate consiliului satului, în mod regulat solicitând audieri publice la consiliul municipal local privind diferite probleme cu care se confruntă persoanele în etate în cazul în care acestea trebuie să identifice măsuri suplimentare care trebuie să fie întreprinse pentru promovarea unei incluziuni sociale mai mari a persoanelor în etate din localitate.

ONG-ul, de asemenea, a contribuit la crearea mecanismelor și platformelor noi pentru interacțiunea cu autoritățile publice locale privind procesul de planificare și de luare a deciziilor la nivel de comunitate (Sfatul Bătrânilor fiind unul dintre ei), promovând principiile de abordare în baza drepturilor omului a transparenței, participării, responsabilității și non-discriminării.

Asociația Comunitară Locală “Sângereii Noi” a stabilit o colaborare cu centrul de asistență de zi "Răsărit" din Strășeni cu care au video-conferințe privind partajarea experienței în dezvoltarea comunității pentru persoanele în etate. **Asociația Comunitară Locală “Sângereii Noi”** de asemenea, colaborează activ cu administrația publică locală, lucrătorii sociali, reprezentanții sectorului privat și alți membri ai comunității.

În iunie 2015, **Asociația Comunitară Locală “Sângereii Noi”** a lansat proiectul “Pentru EA” menit să încurajeze participarea activă a femeilor din satul Sângereii Noi (inclusiv din satul Marinești din apropiere) la alegerile locale din 2015, instruirea, abilitarea acestora și mobilizarea comunității.

Pentru a rezuma, implementarea Abordării Bazate pe Drepturile Omului la nivel de comunitate de către acest ONG s-a manifestat prin următoarele:

- a) ONG în sine a fost creat ca urmare a unui proces de abilitare treptată de către localnicii cei mai vulnerabili la încălcările drepturilor omului și discriminare, adică de către titularii de drepturi exercitându-și drepturile primare privind alegerile și deciziile privind viața lor;
- b) ONG a fost implicat activ în procesele de elaborare a strategiei locale și planificare promovând drepturile omului și prioritățile de egalitate;
- c) ONG a contribuit la crearea de noi mecanisme și platforme pentru interacțiunea cu autoritățile publice locale privind procesul de planificare și luare a deciziilor privind comunitatea, promovarea principiilor abordării bazate pe drepturile omului privind transparența, participarea, responsabilitatea și non-discriminarea;
- d) ONG a luat inițiativa în elaborarea și implementarea proiectelor de dezvoltare comunitară, formulându-le într-o manieră bazată pe pro-egalitate și pe drepturi și care tinde să abordeze necesitățile primare aferente drepturilor celor mai vulnerabili membri din comunitate.

Adițional, următoarea persoană este propusă pentru **Mențiunea Onorabilă**:

Nata Scobioală este un activist civic independent și apărător al drepturilor omului care locuiește în Chișinău, membru al Asociației Hyde Park. Timp de cel puțin cinci ani, **Nata Scobioală** a contribuit la www.curaj.tv, o agenție alternativă de media online independentă specializată în publicarea spoturilor video privind încălcările drepturilor omului, civile, politice, economice și culturale, abuzurile poliției, încălcarea normelor și standardelor de către diverși funcționari publici, precum și vocalizarea grupurilor de persoane marginalizate și vulnerabile. **Nata Scobioală** s-a alăturat la Hyde Park și s-a implicat în activismul din străzi. Ea a evoluat rapid ca un important activist și a găsit curajul nu doar de a documenta diverse încălcări ale drepturilor omului pe camera video, dar, de asemenea, de a le raporta autorităților competente și de a implica mass-media și a ajuta victimele acestor abuzuri să caute justiție.

Nata Scobioală a fost una dintre primele persoane care, atunci când a auzit despre un abuz sau o maltratare a copiilor cu dizabilități în instituția rezidențială din Orhei (internat) pentru băieții cu dizabilități, a mers la Orhei să documenteze cazul care a avut loc în trecut în anul 2011. Ea apoi a urmărit evoluția situației instituției prin furnizarea de dovezi necesare privind încălcările drepturilor omului, care au avut loc acolo²². În 2015, întreaga țară a aflat despre ceea ce a avut loc în instituția rezidențială pentru băieți cu dizabilități din Orhei datorită acoperirii extinse de către mass-media declanșate de Nata.

Nata Scobioală s-a implicat într-o varietate de cauze prin documentarea video și încercând să găsească soluții: de la accesul limitat al persoanelor cu dizabilități la infrastructură²³, romi²⁴, persoane LGBT până la persoane în etate abandonate²⁵ și orfani care supraviețuiesc în sate îndepărtate din Republica Moldova. O mulțime din materialele ei video pot fi găsite pe pagina ei de YouTube²⁶. **Nata Scobioală** și-a sumat angajamentul să găsească justiție pentru sine și pentru cei din jurul ei, mai ales pentru cei care deja au pierdut speranța și au lăsat mâinile jos. Adesea, activiști ca **Nata Scobioală** sunt singura lor speranță, dacă nu pentru schimbare, cel puțin pentru posibilitatea de a fi auziți, văzuți și ascultați.

Din propria ei voință și cu resurse foarte limitate, **Nata Scobioală** este de asemenea implicată în activități umanitare. Din diferite surse de informații, inclusiv contacte personale și prin intermediul paginii de pe Facebook a Curaj TV (unde majoritatea se adresează cu plângeri), ea identifică cazurile care necesită intervenție urgentă. Spre exemplu, ea a ajutat recent cu bani o persoană în etate solitară, care trăiește în sărăcie într-un sat din Republica Moldova, pentru achiziționarea ulterioară a lemnului pentru încălzirea casei acestuia în perioada de iarnă. Cu altă ocazie, ea a ajutat o familie de orfani care trăiesc într-un sat din Republica Moldova. Ea identifică un caz care are nevoie de intervenție urgentă (fie cu bani, haine, bunuri, medicamente sau alte lucruri), și face un apel deschis pentru contribuții pe contul ei personal de Facebook. Apoi ea colectează donații și le oferă oamenilor în nevoie. Pentru a face o intervenție durabilă ea face apel la autoritățile locale și încearcă să ajute acei oameni ca să-și găsească dreptatea pe cont propriu.

²² <http://curaj.tv/reportaj/social/internatul-terorii-de-la-orhei/> și <http://curaj.tv/no-comment/internatul-terorii-din-orhei-marturii-socante-partea-2/>
<http://curaj.tv/local/chisinau/intrarea-persoanelor-cu-carucior-interzisa-intr-un-magazin-ordin-de-la-sef-explica-paza-partea1/> și
<http://curaj.tv/local/chisinau/intrarea-persoanelor-cu-carucior-interzisa-in-alina-cosmetics-partea2/>

²⁴ <http://curaj.tv/local/chisinau/despre-implicare-stereotipuri-si-discriminarea-persoanelor-de-etnie-roma-cu-valeriu-caldararu/>

²⁵ <http://www.zdg.md/editia-print/social/cine-bate-la-poarta-batranilor-abandonati>

²⁶ <https://www.youtube.com/user/1983giza/videos>